

Meditatie over Abrahams roeping

Introductie

Bij het meditatief lezen van de tekst volg ik ruwweg de volgende stappen:

- (1) Aandachtig de tekst lezen en herlezen; associaties noteren bij kernwoorden;
- (2) Passende beelden of metaforen in herinnering roepen;
- (3) Verbindingen zoeken tussen de tekst en onze eigen tijd of mijn eigen leven.

Vaak komt er al heel wat mee in zo'n meditatieve lees oefening. De *omkeer* bijvoorbeeld bij aandachtig luisteren: in plaats van de uitlegkundige vragen die wij aan de tekst stellen, vraagt de tekst uitleg van ons leven. Het komt tot een ontmoeting, waarin God stem doorklinkt in mijn misschien chaotische of krampachtige leven. Ik word uitgenodigd tot contemplatie en gebed. Gods stem in de tekst brengt me tot verwondering, aanbidding, belijdenis of dankzegging, boven het begrijpen uit. De tekst bevredigt niet mijn verlangen om greep te krijgen op de woorden, maar zet mij in beweging.

Gaat u uit...hij ging...hij vertrok

Hier de aanzet voor zo'n luisteroefening gericht op Genesis 12: 1-4. Laten we ons eerst richten op 'gaan': 'Gaat u uit uw land.. toen ging Abram...hij vertrok uit Haran'

- (1) Weggaan, vertrekken: dat roept veel associaties op: afscheid nemen, achterlaten wat dierbaar en vertrouwd is. Drie kringen worden genoemd: land, de wijdere familiekring, het ouderlijk huis. Loslaten, je comfortzone verlaten, veiligheid & houvast & bescherming opgeven, je afsnijden van je roots, ontwortelen, onzekerheid ingaan, de onrust vlak voor vertrek, de angst dat het niet goed gaat, de dingen die je moet regelen, wat neem je mee en wat niet? Wat, wie 'dwingt' je om op reis te gaan? Vertrekken kan pijn doen ('waarom doe ik dat allemaal?'), kan ook opluchting geven (weg uit een vervelende situatie, weg bij de hoon van mensen).

In de Bijbel heeft 'vertrekken' beide kanten: die van verlies – Adam en Eva verlaten het paradijs – en die van bevrijding, zoals Jakob bij het ongemak van zijn ouderlijk huis en de woede van Ezau vandaan gaat, naar een plek waar hij een nieuw bestaan zal vinden. Of het volk Israël dat het slavenbestaan in Egypte verlaat.

- (2) Enkele associatieve beelden bij Abrahams vertrek: houthakker – bijlslagen – een boom die van zijn wortels wordt losgemaakt. Letterlijk onthechting, losmaking, maar zo alleen kan het hout van de stam gebruikt worden voor een nieuwe bestemming: een paal, een kist, een schip. Of de metafoor van een wielrenner die zich losmaakt van zijn equipe voor een demarrage. Misschien is het afgesproken, misschien is het een eigen initiatief. Nu komt alles op hem aan. Nu verliest hij de support van het team, nu moet hij volhouden. Nu heeft zijn actie grote gevolgen voor de hele ploeg.

- (3) Waar ligt de verbinding met mijn eigen leven? Een paar gedachten: een van mijn meest ingrijpende persoonlijke momenten van vertrek: gaan studeren, het ouderlijk huis verlaten, de familiekring, de bescherming van het dorp. Het was dubbel: ik wilde weg onder de

vleugels van thuis vandaag, mezelf ontplooiën, maar ook de kerk verlaten en God die ik alleen 'op afstand' kende. Het voelde deels als bevrijding. Een nieuwe vriendenkring groeide al snel, een plek waar ik me thuis voelde. En ongedacht kwam Christus me tegemoet. Hij sprak me aan (via mensen, via een kring, via preken), zodat ik me gewonnen moest geven aan Hem. Dat was menselijkerwijs niet gebeurd wanneer ik thuis gebleven was. Vertrekken kan veel zegen meebrengen...

De meditatie voert naar gebed.

Het Schriftgedeelte be vraagt me op mijn verlangen naar veiligheid, op het bezit dat ik koester, de kring van mijn eigen familie waarop ik trots ben. Ik ben al vaak verhuisd; wat heeft elke verhuizing me geleerd, waarin sprak God? En...ben ik gereed voor de laatste grote overtocht, mijn vertrek uit de tijd en uit dit aardse bestaan?

Al die dingen die al mediterend in mijn gedachten en herinnering komen, kan ik niet zomaar naast me neerleggen. Ik heb een stil moment nodig met Hem die in Abrahams leven heeft ingegrepen. Om Hem te danken voor Zijn weg van verkiezing en roeping. Dat Hij met Abraham voorgoed een knik in de geschiedenis bracht. Hem danken voor Zijn onbegrijpelijk geduld, Zijn lange weg van voorbereiding naar de komst van de Messias toe.

Ik moet een moment nemen om te belijden hoe vast ik zit aan mijn bezittingen, aan mijn geliefden. Ik kan zo moeilijk loslaten. Ik bid Hem om de genade van relativering, van onthechting, van vertrouwen niet in de dingen van de Schepper, maar de Schepper van de dingen.

Hem dank ik voor die momenten waarop ik zelf Zijn roep hoorde om te vertrekken, voor de zegen die dat meebracht, maar ook belijd ik schuld over de momenten waarop ik op eigen houtje ging, zonder dat ik zeker wist dat Hij meeging.

Vervolg van de luisteroefening

Laten we onze luisteroefening vervolgen door ons te richten op het woord 'zegen' en 'zegenen'. Dat springt er in dit gedeelte uit. Vijf keer wordt het genoemd.

- (1) Waar denk je aan bij 'zegen(en)'? Het eerste dat in gedachten komt: groei en bloei, voorspoed, vruchtbaarheid, geluk, slagen, kansen krijgen, gezondheid, bewaring, maar ook: erkenning, reputatie en het geschenk van een vriendschap of een bloeiend huwelijk. We associëren het vooral met een *geschenk, ontvangen*, en daarom ook met dankbaarheid en vreugde. Zegen kun je niet 'maken', niet zelf tot stand brengen. Zegen is een reden voor felicitatie. Het woordje 'zalig', 'gelukkig' ligt misschien dicht bij 'zegen'. In de Bergrede keert Jezus het om: gelukkig, gezegend zijn zij die naar alledaagse maatstaven niet gezegend zijn: de armen van geest, treurende en vervolgte mensen.

Zegen is vooral bij Jezus iets anders dan voorspoed en welvaart; het betekent vooral 'toekomst hebben', 'erfgenaam zijn', 'burger zijn van een rijk dat komt'.

- (2) Er zijn veel beelden en metaforen bij te halen: het beeld van de boom van Psalm 1 – stevig verankerd in vruchtbare bodem, groen loof en vol heerlijke vrucht. Denk aan een volgroeide mangoboom beladen met vruchten. Of aan de appel- of perenoogst in de

nazomer. Vergeet niet dat in de winter en het voorjaar het snoeimes over de vruchtbomen is gegaan.

Of het beeld van een bloeiende alpenweide: de rijkdom van bloei, de schakeringen, de uitbundigheid.

Of een bloeiend bedrijf of een instituut, waar je als werknemer graag bent, waaraan een directeur leiding geeft op wie je gesteld bent, waar zorg is voor mensen en voor de aarde, waar je je talenten kwijt kunt en waar niet alles om winst draait. Daar vind je de zegen van groei, voorspoed, samenwerking, inzet van talent en vrucht dragen.

Of een bloeiend gezin...en als je daarover nadenk, merk je dat de zegen van bloei ook samenhangt met gehoorzaamheid, dienst, je geven aan de ander, geduld, discipline, met elkaar rekening houden, verdragen, je beperken, niet alles uit de kast willen halen. Opnieuw: bloeien kan niet zonder snoeien.

Je wordt als vanzelf ook geleid naar de gedachte aan overvloed bij Jezus. Zijn economie is die van uitbundigheid. Als Hij brood en vis breekt en vermenigvuldigt, kunnen duizenden mensen eten. En er blijft genoeg over om het bij wijze van spreken nog een keer over te doen.

- (3) Herken ik deze zegen in mijn leven en in mijn omgeving? Misschien hangt het vooral samen met wat je in je leven echt als geschenk hebt ervaren: de zegen van je opvoeding, een goede levenspartner, een vriend-voor-je-leven, mensen die je liefhebben en waarderen.

Maar ook de zegen dat God je dingen of mensen heeft onthouden, waardoor je bent gaan nadenken en een betere keuze kon maken. Voor mij bracht het vertrek uit mijn ouderlijk huis om te gaan studeren mee dat ik de stem van Christus hoorde die mij riep en het schip van mijn leven een radicale koerswending gaf.

Al nadenkend over de zegen in ons leven, merken wij dat onze meditatieve oefening niet af is als we niet stil worden voor Hem die de bron is van alle goeds, en we de dankbaarheid hierover teruggeven aan Hem. Dat is 'eucharistie' in de letterlijke zin van het woord, dankzegging voor Gods gave. Tegelijkertijd zijn we beschaamd, en belijden we onze schuld dat we Gods overvloed vaak zo gewoon vinden, dat we pas wakker worden wanneer er iets ontbreekt.

Maar ook: dat we zo vaak zien wat ontbreekt in plaats van ons verwonderen over wat er *is*. En als we ondankbaar en kritisch door het leven gaan, kunnen we niet tot zegen zijn van een ander. Dat belijden we ook voor de Heere.

Ds. N.M. Tramper was tien jaar voorzitter van het CIS (2002 tot 2012) is nu emeritus predikant en als coördinator Monastiek verbonden aan De Wittenberg in Zeist.